

BABES KLIMATIKOEN SARE BATERANTZ: HIRI ERRESILIENTE ETA BIDEZKOETARAKO EGITURAZKO PLANGINTZA

Posted on 04/03/2026 by Naider

Bero-boladak jada ez dira aparteko fenomenoak: uda bakoitzean gero eta intentsitate handiagoz itzultzen diren errealitate bihurtu dira, eta gure hirietan milaka pertsonaren bizitza arriskuan jartzen dute. Egoera horren aurrean, herritar bakoitzak bere etxetik minutu gutxira babes termikoko espazio bat izatea bermatzea jada ez da aukera bat; hiri-politiken betebeharrak bihurtu da. Babes klimatikoak dira betebeharrak horri emateko erantzunik berehalakoena, baina haien benetako potentziala [sare gisa planifikatzen](#) direnean bakarrik garatzen da, ekitate, kalitate eta konektibitate irizpideetan oinarrituta.

Zer da babes klimatiko bat?

Babes klimatiko bat espazio publiko edo pribatu bat da, barrukoa zein kanpoko, tenperatura muturreko egoeretan herritarrei atseden termiko segurua eskaintzeko egokitua. Beroari, hotzari eta gero eta handiagoak diren beste arrisku klimatiko batzuei aurre eginez osasun publikoa babesteko betebeharrari ematen zaion erantzun berehalakoena da. Hala ere, ez da ekipamendu isolatu gisa ulertu behar, ezta unean uneko irtenbide gisa ere. Bere benetako balioa sare planifikatu baten parte denean agertzen da: lurralde-ekitateko irizpideetan, kalitate-estandar homogeenetan eta hiri-konektibitatean oinarrituta egituratutako sare batean. Orduan bakarrik bihurtzen da benetako erresilientzia-azpiegitura.

Babes klimatiko bat, batez ere, berme kolektibo bat da: pertsona orok, bere diru-sarrerak, adina edo egoera fisikoa edozein direla ere, bere burua babesteko espazio irigarri eta hurbil bat duela ziurtatzen duen bermea. Izan ere, muturreko beroak ez du modu berean eragiten. Eragin handiagoa du dentsitate handiagoko auzoetan, landaredia gutxiago eta eraikuntza-baldintza okerragoak dituztenetan; askotan, gainera, gizarte-ahultasun handiagorekin bat egiten duten auzoetan.

Horregatik, babes klimatikoak planifikatzeak hiria bere osotasunean aztertzea eskatzen du: gizarte-ahultasunari buruzko datuak esposizio termikoaren mapekin gurutzatzea eta auzorik ere sistematik kanpo gera ez dadin bermatzea. Eta sarea ez da babesgunearen atean amaitzen: bertara iristeko ibilbideak ere sistemaren parte dira. Itzalpeko eta irigarriak diren biderik gabe, babesgunearen eraginkortasuna nabarmen murrizten da. Sarea desberdintasunak zuzentzeko diseinatu behar da, ez horiek erreproduzitzeko.

Benetako babeserako baldintzak

Babes klimatiko bat definitzea ez da aire girotua duen espazio bat prestatzea soilik. Babesgune batek benetako babesa eskaintzeko, beharrezkoa da bere eraginkortasuna bermatuko duten irizpide tekniko eta kalitatezko baldintza batzuk betetzea, bereziki gehien behar den uneetan:

- Irigarritasuna eta doakotasuna: sarbide librea eta doakoa, mugikortasun urriko pertsonentzat eta kolektibo ahulentzat egokitutako diseinu unibertsalarekin.
- Erosotasun termiko normatiboa: barruko tenperatura 26–27 °C-tik behera. Kanpoko espazioetan, itzal-dentsitate handia, landaredia eta aireztapen naturala.
- Hurbiltasuna: etxeetatik gehienez oinez 10 minutura egotea, lurralde-estaldura homogenea

bermatzeko.

- Oinarrizko zerbitzuak: edateko ur doako iturriak, atsedeen hartzeko gune erosoak eta komunak.
- Hiri-konektibitatea: klimara egokitutako sarbide-ibilbideak, zuhaitz-estaldurarekin, umbrakulu edo itzal-egiturekin eta zoladura egokiekin. Babesgune batek eraginkortasuna galtzen du bertara iristeko bidean erradiazio handiko kaleak zeharkatu behar badira.

Barruko eta kanpoko babesguneek ez dute elkarren artean lehiatzen: elkar osatzen dute. Tipologia bakoitzak behar desberdinak estaltzen ditu eta egoera jakin batzuetan erantzun egokiagoa ematen du; horregatik, babes klimatikoen sare sendo batek biak behar ditu. Ondoko taulan laburbiltzen dira haien ezaugarri nagusiak:

BARRUKO BABES KLIMATIKOAK

Adibideak:

Liburutegiak, gizarte-etxeak, museoak, merkatu estaliak, merkataritza-guneak, elizak, osasun-zentroak, estalitako kirol-ekipamenduak.

Abantailak:

Klimatizazioa bermatua, euritik babesa, komun eta zerbitzuetarako sarbidea.

Mugak:

Ordu-tegi mugatua, edukiera mugatua, energiarekiko mendekotasuna.

KANPOKO BABES KLIMATIKOAK

Adibideak:

Hiri-parkeak, lorategiak, zuhaitzez hornitutako plazak, egokitutako eskola-patioak, alamedak, landaredia duten ibaiertzeko guneak.

Abantailak:

Etengabeko erabilgarritasuna (24 ordu), aireztapen naturala, harrera-ahalmen handiagoa.

Mugak:

Mantentze-lan handiagoa, eraginkortasuna zuhaitz-estalduraren kalitatearen eta diseinuaren arabera.

Aldaketa gidatzen duten hiriak

Hainbat hirik dagoeneko erakutsi dute babes klimatikoen sare bat eraikitzea posible dela, udalerraren eskala edozein dela ere. Haien esperientziek ikasgai baliotsuak eskaintzen dituzte norabide horretan aurrera egin nahi duen edozein lurralderentzat.

BARTZELONA

Europako erreferentzia · 300 espazio baino gehiago · %95eko estaldura <10 minututan

Bartzelona gaur egun hiri-klimaren plangintzan Europako erreferente nagusietako bat da. Bere sareak hirian zehar banatutako 300 espazio baino gehiago ditu, eta horri esker herritarren %95ek babes klimatiko bat du oinez hamar minutu baino gutxiagora.

Bartzelonako ereduaren arrakasta eskaintzaren aniztasunean datza: barruko ekipamendu publikoak uztartzen ditu, etengabeko irekiera eta tenperatura erregulatua dutenak; udako garaian aktibatutako parke eta lorategiak; eta **COOLSCHOOLS** bezalako proiektu berritzaileak, eskola-patioak herritarrei irekitako babesgune bihurtzen dituztenak naturan oinarritutako soluzioen bidez.

Berrikuntza nagusia: naturan oinarritutako soluzioak komunitateari irekitako eskola-ekipamenduetan integratzea.

BILBO

Lankidetza publiko-pribatua · 131 espazio · 65 barruko eta 66 kanpoko

Bilbok 131 espazioko sare bat osatu du, lankidetza publiko-pribatuaren aldeko apustu argiarekin. Hiriak titulartasun pribatuko espazioak —merkataritza-guneak, elizak eta kirol-instalazioak— sarean txertatzea lortu du lankidetza-hitzarmenen bidez, eta horri esker lurralde-estaldura nabarmen handitu da, inbertsio publiko proportzionalik egin beharrik gabe.

Ikuspegi hibrido hori bereziki garrantzitsua da lurzorua eta udal-ekipamenduak mugatuak diren hiri-testuinguruetan, eta erakusten du klima-erresilientzia ongizate kolektiboarekin konprometitutako eragile pribatuekin aliantzan ere eraiki daitekeela.

Berrikuntza nagusia: gobernantza mistoko eredua, sarearen hedapena ahalbidetzen duena gastu publikoa proportzionalki handitu gabe.

IRUN

Tamaina ertaineko hiria · 30 espazio · tamaina ertaineko udalerrientzat eredu erreplikagarria

Irun da babes klimatikoen plangintza eraginkorra ez dela metropoli handien eskusiboa erakusten duen adibidea. Ihoberen laguntza teknikoarekin identifikatutako 30 espaziorekin, euskal udalerrri honek hasieratik eman dio lehentasuna gizarte-ahultasunaren analisiari, eta bereziki haurren eta adinekoen kolektiboetan jarri du arreta, babesguneak gehien behar diren tokietan kokatzeko.

Gainera, seinaleztapen-sistema bateratu bat ezarri du, herritarrek espazio horiek erraz identifikatu eta bereganatu ditzaten, komunikazioa bera estrategia klimatikoaren beste tresna bat bihurtuz.

Berrikuntza nagusia: gizarte-ahultasunaren analisia kokapen-irizpide nagusi gisa erabiltzea, herritarrentzako seinaleztapen integratuarekin batera.

Hiri-egokitzapenaren etorkizuna

Babes klimatikoen sareak sortzea tokiko politika publikoetan paradigma-aldaketa bat da. Ez da sasoiko neurri aringarri bat, ezta aire girotua duten eraikinen zerrenda hutsa ere; hiri-erresilientzia eta gizarte-justizia indartzen dituen azpiegitura estrategikoa da.

Naidarren ustez, hiri-egokitzapenaren etorkizuna lurraldean bertan lan egitean datza: kalitate-estandarrik definitzea, auzoen arteko ekitate-arrakalak ebaluatzea eta sistema konektatuak diseinatzea. Kaleek, azpiegitura berdeak eta ekipamenduek bat egin behar dute osasuna eta babes termikoa hiriko erabaki egiturazkoen erdigunean jarriko dituen hiri-diseinu batean. Horrela bakarrik lortuko dugu gure hiriak bizigarriak, solidarioak eta benetan pertsonen zerbitzura egotea.

